

Objasnjena struktura rukovodstva VRS-a

Author: Velma Šarić

Na suđenju Tolimiru održano je saslušanje svedoka na kojem je pojašnjena uloga koju su u donošenju odluka imali visoki vojni zvaničnici bosanskih Srba.

Piše: Velma Šarić iz Sarajeva (TU br. 686, 1. april 2011.)

Jedan svedok optužbe dao je ove sedmice pred Haškim tribunalom iskaz o ulozi Zdravka Tolimira u strukturi i funkcionisanju glavnog štaba vojske bosanskih Srba (Vojska Republike Srpske, VRS).

Tolimir je 1995. bio pomoćnik komandanta za vojno-obaveštajni rad i bezbednost pri glavnom štabu VRS-a, a tereti se „da je nameravao da uništi deo muslimanskog naroda u Bosni“ zato što je 1995. sudelovao u ubijanjima izvršenim u Srebrenici i Žepi.

Osim genocida, Tolimir je navodno počinio i zločin istrebljenja, jer je učestvovao u sistematskom masovnom ubijanju Muslimana iz Srebrenice, koje je počelo 13. jula 1995.

Prema navodima iz optužnice podignute 28. avgusta 2006., Tolimir se tereti za zločine protiv čovečnosti i kršenje zakona i običaja ratovanja zato što je u periodu od jula do novembra 1995. sudelovao u ubijanju više hiljada bosanskih Muslimana u skladištu Kravica (istočna Bosna).

Bivši oficir VRS-a, Ljubomir Obradović, prethodno je već svedočio pred Haškim tribunalom u novembru 2008. godine. Bilo je to na suđenju Popoviću i ostalima, gde se on pojavio kao svedok odbrane svog nekadašnjeg komandanta, generala Radivoja Miletića.

Miletić je bio jedan od sedmorice oficira bosanskih Srba koji su optuženi za genocid i ratne zločine u Srebrenici. Sudsko veće ga je osudilo na 19 godina zatvora, a trenutno je u toku žalbeni postupak.

Obradović je ove sedmice sudskom veću rekao kako je u leto 1995. bio na dužnosti načelnika operativnog odeljenja pri Upravi za operativne i nastavne poslove Glavnog štaba VRS-a.

On je rekao da je Tolimir svojevremeno bio pomoćnik komandanta VRS-a i haškog begunca Ratka Mladića, te da je u Glavnom štabu bio zadužen za vojno-obaveštajni sektor i poslove bezbednosti.

Svedok je primetio da je Tolimir, zajedno sa još petoricom visokih zvaničnika Glavnog štaba VRS-a – zamenicima komandanata za druge sektore – pripadao najužem krugu Mladićevih saradnika.

U optužnici se kaže da je, kao pomoćnik komandanta za obaveštajni rad i bezbednost Glavnog štaba VRS-a, Tolimir tokom 1995. bio direktno potčinjen Mladiću.

Objašnjavajući strukturu Glavnog štaba, Obradović je rekao da su sektor za vojno-obaveštajni rad i poslove bezbednosti činila dva odeljenja, čiji su komandanti bili direktno potčinjeni Tolimiru.

Na pitanje tužioca Pitera Mekloskija (Peter McCloskey) o tome ko je u to vreme bio zadužen za vojno-obaveštajni sektor, svedok je odgovorio da je na čelu tog odeljenja bio pukovnik Petar Salapura, dok je „na čelu odeljenja za poslove bezbednosti bio pukovnik Ljubiša Beara“.

Beara je bio jedan od sedmorice okrivljenih na suđenju Popoviću i ostalima, pri čemu je 2010. proglašen krivim za genocid u Srebrenici. Osuđen je na doživotnu robiju, a trenutno je u toku žalbeni postupak.

Nastavljajući da svedoči o strukturama i funkcionisanju Glavnog štaba VRS-a, svedok je potvrdio navode tužilaštva da je Tolimir bio nadležan za Deseti izviđačko-diverzantski odred (IDO), čiji je zadatak bio da štiti Mladića i Glavni štab.

Prema optužnici protiv Tolimira, upravo je taj odred 16. jula 1995. na vojnom imanju u Branjevu (nadomak Zvornika, istočna Bosna) izvršio masovnu egzekuciju preko 1,000 bošnjačkih muškaraca zarobljenih nakon pada Srebrenice.

Ista jedinica je u julu 1995. navodno pogubila i oko 500 bošnjačkih muškaraca iz Srebrenice u domu kulture u Pilici.

„Možete li nam objasniti kako se [IDO] uklapao u hijerarhiju Glavnog štaba?“, pitao je Mekloski.

„Kao i svaka druga jedinica, počev od Prvog pa do Hercegovačkog korpusa, Deseti IDO je bio pod centralizovanom komandom VRS-a, mada je tehnički sledio i instrukcije iz obaveštajnog sektora“, odgovorio je svedok.

„Kada kažete 'tehnički' – možete li to, molim Vas, pojasniti?“, pitao je Mekloski.

„Njegov naziv je bio 'izviđačko-diverzantski', a izviđačke aktivnosti obavljao je u tehničkom smislu obaveštajni sektor, baš kao što su jedinice za vezu bile tehnički povezane sa Glavnim štabom, pošto je štab imao odeljenje za tehničke veze, i tako dalje“, odgovorio je Obradović.

„Dakle, Vi kažete da je Deseti diverzantski odred bio pod Mladićevom komandom, baš kao i druge formacije, ali da je u tehničkom pogledu bio odgovoran obaveštajnom odeljenju?“, nastavio je tužilac. „Ono što ne razumem jeste to kako on može biti pod dve komande ili vlasti u isto vreme.“

„Ova druga vlast nije podrazumevala i moć izdavanja naređenja“, kazao je svedok, dodajući da je „obaveštajno odeljenje bilo tu da operativno podrži jedinicu, da joj obezbedi opremu i obuku – vrlo konkretno, to je bio taj tehnički deo. Vojni, komandni deo ostao je, kao i u drugim rodovima vojske, sa vlastitim komandantom.“

„Dakle, da li bi obaveštajno odeljenje pratilo ono što je Deseti diverzantski odred činio nakon što bi dobio naređenje od Mladića?“, pitao je tužilac.

„U svakom slučaju, bili su upoznati preko internih komunikacija i uticali su na to gde će oni biti angažovani i kako“, odgovorio je svedok. „Ne isključujem ni to da su vršili izvesnu kontrolu nad jedinicom za koju su, profesionalno posmatrano, bili odgovorni.“

„Kada kažete da su bili profesionalno odgovorni, na koga tačno mislite?“, pitao je Mekloski. „Ko je bio osoba broj jedan, koja je u odeljenju bila odgovorna za njih?“

„Bio je to šef odeljenja“, odgovorio je svedok, primetivši ponovo da se u to vreme radilo o Salapuri.

Salapura se kao svedok pred Haškim tribunalom pojavio 2004. godine, kada je dao iskaz u slučaju Vidoja Blagojevića, koji je proglašen krivim za genocid i ostale ratne zločine, te osuđen na 18 godina zatvora, da bi mu kazna kasnije bila smanjena na 15.

„A ko je bio nadležan za Salapuru i njegovo korišćenje i komandovanje Desetim diverzantskim odredom?“, pitao je tužilac.

„Oficir koji mu je bio neposredno nadređen – general Tolimir“, odgovorio je svedok.

Suđenje se nastavlja iduće sedmice.

Velma Šarić je obučena novinarka IWPR-a iz Sarajeva.

Location: Balkans

Topic: International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/obja%C5%A1njena-struktura-rukovodstva-vrs>